

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/237090,Uczcilismy-pamiec-premiera-Jana-Olszewskiego.html>
26.02.2026, 19:03

Uczciliśmy pamięć premiera Jana Olszewskiego

7 lutego 2019 r. zmarł Jan Olszewski – premier, powstaniec warszawski, obrońca opozycjonistów w procesach politycznych w okresie PRL. W imieniu Instytutu Pamięci Narodowej hołd premierowi oddał zastępca prezesa dr hab. Karol Polejowski.

07.02.2026

[Jan Olszewski Opozycja w PRL](#)

W Warszawie odbyły się uroczystości upamiętniające rocznicę śmierci premiera Jana Olszewskiego. Uczestnicy wydarzenia złożyli kwiaty przy pomniku przed budynkiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a następnie uczcili pamięć Premiera przy jego grobie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. W uroczystościach wziął udział doradca Prezydenta RP Jan Józef Kasprzyk.

Jan Olszewski urodził się 20 sierpnia 1930 r. w rodzinie kolejarskiej. Mieszkał na warszawskim Bródnie. Jego dom rodzinny był związany z polską tradycją niepodległościową. Stryjeczny brat matki Stefan Okrzeja tworzył Organizację Bojową PPS. Stracony z wyroku władz carskich na stokach Cytadeli w 1905 r., stał się symbolem walki o sprawę narodową i robotniczą. Drugi stryjeczny brat matki – także Stefan – porucznik pilot Wojska Polskiego – poległ w 1939 r. podczas bitwy powietrznej o Warszawę. W okresie okupacji w domu Jana Olszewskiego znajdował się lokal konspiracyjny. Był harcerzem Szarych Szeregów. W Powstaniu Warszawskim miał pełnić funkcję łącznika, ale szybkie zakończenie walk na Pradze pozbawiło go możliwości czynnego udziału. Po wkroczeniu Sowietów do Polski przez rok uczestniczył w antykomunistycznej konspiracji. Następnie działał w młodzieżowym kole Polskiego Stronnictwa Ludowego, partii skupiającej wtedy wszystkie siły opozycyjne wobec komunistów.

W latach 1949-1953 studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim. Brał udział w półrocznym seminarium z kryminologii prof. Stanisława Batawii. Od 1955 r. do 1957 r. należał do zespołu „Po prostu” – tygodnika studentów i młodej inteligencji, który stał się symbolem polskiej „odwilży”. Był współautorem tekstu „Na spotkanie ludziom z AK”, domagającego się przywrócenia czci żołnierzom Armii Krajowej. Później wchodził do Zarządu Klubu Krzywego Koła, będącego przez kilka lat, do 1962 r. miejscem nieskrępowanej dyskusji intelektualnej. W 1962 r. rozpoczął praktykę adwokacką. Bronił w najgłośniejszych procesach politycznych lat 60., 70. i 80. Karany dyscyplinarnie, pozbawiony okresowo możliwości wykonywania zawodu. W latach 70. był inicjatorem, współautorem i sygnatariuszem publicznych wystąpień przeciwko władzom komunistycznym, w tym najbardziej znanego Listu 59, przeciwko planowanym zmianom w Konstytucji PRL. W 1976 r. współtworzył w pełni zakonspirowane Polskie Porozumienie Niepodległościowe, działające na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości. Napisał jedną z najważniejszych publikacji drugiego obiegu wydawniczego – poradnik „Obywatel a Służba Bezpieczeństwa”. W 1976 r. należał do współtwórców Komitetu Obrony Robotników (później Komitetu Samoobrony Społecznej „KOR”), uczestniczył w redagowaniu dokumentu założycielskiego „Apelu do społeczeństwa i władz PRL”. Był współautorem statutu dla wolnych związków zawodowych, które przybrały po Sierpniu '80 postać „Solidarności”. Na posiedzeniu przedstawicieli załóg robotniczych 17 września 1980 r. przekonał zebranych do przyjęcia formuły

jednego ogólnopolskiego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego NSZZ „Solidarność”. Współprowadził postępowanie rejestracyjne „Solidarności” i „Solidarności” Rolników Indywidualnych. Był doradcą Krajowej Komisji Porozumiewawczej/Komisji Krajowej „Solidarności” NSZZ „Solidarność” i Regionu Mazowsze.

Po ogłoszeniu stanu wojennego pełnił funkcję doradcy w Sekretariacie Episkopatu Polski. Występował jako oskarżyciel posiłkowy w procesie morderców ks. Jerzego Popiełuszki. W 1988 r. współtworzył Komitet Obywatelski przy Przewodniczącym NSZZ „Solidarność” Lechu Wałęsie. Opowiadał się przeciwko dążeniu do porozumienia z komunistami. Odmówił objęcia z ramienia tzw. strony społecznej stanowiska przewodniczącego „podstolika” do spraw reformy prawa i sądów przy „okrągłym stole”.

Polecamy:

- [Jan Olszewski „Moje rodzinne historie, które opowiadam pierwszy raz w życiu właściwie...”](#)
- [Justyna Błażejowska: Jan Olszewski 1930-2019](#)
- [Justyna Błażejowska, Jan Olszewski, Warszawa 2021 \[PDF do pobrania\]](#)
- [Justyna Błażejowska, Ta historia wciąż trwa. Wspomnienia Jana Olszewskiego, Wydawnictwo Zysk i S-ka, IPN, Poznań 2019](#)
- [„Obrońca wartości” – spotkanie wspomnieniowe o premierze Janie Olszewskim](#)
- [Wystawa IPN „Spojrzyć ludziom prosto w oczy... W 90. rocznicę urodzin Jana Olszewskiego”](#)
- [Radosław Poboży: „Wojna o pamięć”](#)
- [Pożegnanie śp. Jana Olszewskiego \(1930-2019\)](#)

Instytut Pamięci Narodowej od lat podejmuje działania na rzecz upamiętnienia Jana Olszewskiego. W 2019 r. sfinansował wykonanie nagrobka na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie, a rok później – staraniem Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN – pomnik nagrobny został uzupełniony o rzeźbę z podobizną Premiera. W 2025 r. w Doylestown Prezydent RP Karol Nawrocki, wspólnie z zastępcą prezesa IPN dr. hab. Karolem Polejowskim, odsłanili ufundowaną przez Instytut tablicę upamiętniającą Jana Olszewskiego. W tym samym roku w Słupsku odsłonięto Pomnik Premiera Jana Olszewskiego, współfinansowany przez IPN.

Zebranie działaczy grupy NSZZ „Solidarność”, obok mec. Jana Olszewskiego Bronisław Geremek i Władysław Siła-Nowicki (AIPN)

Konferencja prasowa Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania, zajezdnia MZK przy ul. Młynarskiej w Warszawie, z udziałem m.in. mec. Jana Olszewskiego, 23.04.1981 r. (AIPN)

Pogrzeb Kazimierza Moczarskiego, październik 1975 r. (AIPN)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Jan Olszewski, Opozycja w PRL, Powstanie warszawskie

Uroczystości

Powiązane wiadomości

Uroczystość nadania sali konferencyjnej w KPRM imienia premiera Jana Olszewskiego – 8 lutego 2022

Jan Olszewski patronem Muzeum Historycznego Skierniewic

Odślonienie pomnika Jana Olszewskiego - Słupsk, 4 czerwca 2025

W Doylestown upamiętniliśmy premiera Jana Olszewskiego

Czy Jan Olszewski miał zginąć? Dr Justyna Błażejowska dla „Historia toczy się dziś”